

FOTOS: LARS EDELUND OLSEN OG SIDSEL BIRKELUND SCHMIDT, INNOVATIONSCENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

Forsøgsarbejde i felten på Bornholm (øverst til venstre). I forsøget afprøves samdyrkning af kikærter og olieør (øverst til højre, efter fremspiring). Samdyrkning af olieør (nederst til venstre i fuld blomst) og kikærter (nederst til højre) er udbredt praksis flere steder i Canada for at stabilisere udbytter, sikre ensartet modenhed og reducere antal grønne frø. Samtidig kan samdyrkning med olieør være med til at mindske sygdomsangreb, herunder angreb med *Ascochyta*.

Udsædsmængde i kikærter

> **INGER BERTELSEN,**
INNOVATIONSCENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

Der er gennemført et forsøg med udsædsmængde i kikærter, sorten er Amorgos, som er en kabuli kikært. Der er ikke udbytteforskelle mellem plantetallene, men en tendens til størst udbytte ved de højeste plantetal. Udbyttet i kikærterne er ekstremt lavt. Variationen i udbytte er fra 6,3 til 9 hkg pr. ha ved plantetal fra 12 til 44 pr. m². Det anbefalede plantetal i kikærter er 45 planter pr. m². Forsøgsplanen har indeholdt plantetal fra 20 til 70. Forsøget er sået medio maj i et meget tørt såbed. Selvom kikærterne så godt ud i løbet af vækstsæsonen, har der generelt været et højt ukrudtstryk, lavere ved høj afgrødedækning af kikærter. Der har været et ensartet angreb af kikærtebladplet på cirka 25 procent uanset plantetal. Forsøget er høstet 12. oktober med cirka 30 procent

vand. Med sen såning på en JB6, hvor der er kommet tilpas med nedbør igennem vækstsæsonen, er modning af kikærter en udfordring. Se Tabelbilaget, tabel P26.

Forsøgsserien er afsluttet.

Kikærter – sortsscreening

> **SIDSEL BIRKELUND SCHMIDT,**
INNOVATIONSCENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

Der er gennemført to forsøg med fire sorter og to typer af kikærter. Elmo er af typen desi, der har lilla blomst og sorte frø, hvorimod de øvrige sorter er af kabuli typen, som er kendetegnet ved at have hvide blomster og lyse frø. Elmo, Amorgos og Flamenco er desuden samdyrket med olieør. Forsøgene er anlagt på konventionel jord, og dyrkningen har været uden brug af gødning og pesticider.

TABEL 19. Sortscreening af kikærter i renbestand og samdyrkning med olieher. (P27)

Kikærter	Type	Plantebe-stand ¹⁾ , planter pr. m ²	Kikærte-bladplet, pct. dækning	Pct. dækning af jord			Grøn-hed ²⁾ , kar. 1-10	Rå-protein, pct. af TS	TKV, g	Kikærter udbytte ³⁾ , hkg pr. ha	Oliehør udbytte, hkg pr. ha	
			Afgrøde	Tokimbl. ukrudt	Afgrøde							
			Blomstring		50 pct. bælje i fuld størrelse							
<i>2022. Antal forsøg</i>												
Elmo	desi	51	2,5	83	2	3	88	2,0	14,2	293	29,4	ab
Amorgos	kabuli	43	1,0	85	2	3	91	3,5	15,4	358	26,6	ab
Elixir	kabuli	48	1,3	83	2	3	90	3,5	14,1	325	28,7	ab
Flamenco	kabuli	52	1,5	84	2	3	90	4,0	16,1	313	30,2	a
Flamenco, Elmo, Elixir		53	1,0	83	2	3	88	3,5	14,5	306	28,8	ab
Amorgos, olieher		42	1,0	82	2	2	90	4,0	15,5	351	21,1	ab 3,4
Elmo, olieher		53	2,5	79	2	4	84	3,5	14,4	297	19,1	b 3,3
Flamenco, olieher		46	1,3	79	2	3	85	4,0	15,8	294	21,8	ab 3,3
<i>LSD</i>											6,3	ns

¹⁾ Efter fremspiring. Udsædsmængde: 55 spiredygtige kikærter pr. m², 150 spiredygtige olieherfrø pr. m².

²⁾ Ved høst. Karakter 1-10, 1 = brun og 10 = grøn.

³⁾ Værdier med forskellige bogstaver er signifikant forskellige (p < 0,05).

Der er ikke signifikant forskel på udbyttet mellem sorterne i renbestand. Der er høstet det største udbytte i Flamenco på 30,2 hkg pr. ha. I renbestand giver Flamenco et merudbytte på 3,6 hkg pr. ha i forhold til Amorgos, det er dog ikke signifikant. Samdyrkning med havre reducerer udbyttet med op til 10,3 hkg pr. ha. Elmo samdyrket med olieher giver det mindste udbytte på 19,1 hkg pr. ha. Råproteinindhold i procent af tørstof varierer op til 2 procentpoint mellem sorterne. Elmo er modnet tidligere end de øvrige sorter, hvilket også fremgår af karakteren for grønhed. Dog har det tørre vejr hen over sommeren betydet, at væksten er stoppet forholdsvis tidligt, og kikærterne er ikke blevet ved med at vokse og sætte nye bælje, og derfor er sorterne modnet ensartet. Den forventede positive effekt af samdyrkning med olieher på modning og færre grønne frø er derfor muligvis udvisket. Råproteinindholdet i procent af tørstof har været lavest for Elmo og højest for Flamenco. Se tabel 19.

Afgrødehøjden ved blomstring har varieret mellem 22 og 28 cm, hvor Amorgos har været lavest og Elmo højest. Elmo skiller sig ud med en mere opret vækst end kabuli typerne i forsøget, og har dermed også haft en lidt lavere procent dækning af jorden. Der har ikke været problemer med skadedyr, og der har kun været et lavt angreb af kikærtebladplet. Effekten af samdyrkning med olieher med henblik på reduktion af sygdomsangreb kan derfor ikke evalueres ud fra årets forsøg.

Forsøgsserien er afsluttet.

Sorte buskbønner giver størst udbytte

> **SIDSEL BIRKELUND SCHMIDT,**

INNOVATIONSCENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

Der er gennemført to forsøg med elleve sorter af buskbønner på varme lokaliteter på henholdsvis Bornholm og Lolland. Forsøgene er anlagt på konventionel jord, og dyrkningen har været uden brug af gødning og pesticider.

Der er størst udbytte i Zenith med 18,4 hkg pr. ha og mindst udbytte i Dalmatiner og Alpena med henholdsvis 7,0 og 9,9 hkg pr. ha. Sorternes udseende, herunder farve og størrelse, har været meget forskelligt. Der er størst udbytte i de sorte buskbønner, efterfulgt af røde og dernæst hvide buskbønner. I forsøget på Lolland varierer udbyttene fra 8,6 til 23,4 hkg pr. ha, og i forsøget på Bornholm varierer udbyttene fra 4,8 til 15,9 hkg pr. ha. Se tabel 20. Buskbønnerne har været knap så modne ved høst på Lolland med et vandindhold på 15-25 procent i modsætning til Bornholm, hvor vandindholdet i buskbønnerne har været nede på 13-16 procent. På Bornholm er forsøget sået i et meget tørt såbed, og et generelt tørt vejr har bevirket, at bønnerne ikke har vokset sig særligt høje og har sat bælgene lavt. Dette har medført et stort spild ved høst. Tendensen er, at buskbønnerne med det laveste udbytte har det højeste proteinindhold i procent tørstof, varierende fra 17,4 til 25,8 procent. Se tabel 20.